

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Dr. STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 5 (17) 2018-06-15

Gerbiamieji šiauliečiai,

ir gegužės mėnesio darbai nesižvalgė į anksčiau šiais metais į Lietuvą atkeliavusius vasaros karščius – netrūko svarstymų, emocingų replikų, karštų ginčų ir LR Seime – kartais net per karštų, kartais net nelabai gražių... Žmonės išmoko skraidyti lėktuvais, bet neišmoksta užsiauginti gerumo, tolerancijos, pakantumo sparnų. O gal tam ir yra pozicija ir opozicija?

XXX

Daug klausimų sulaukiu dėl regionų kultūros finansavimo modelio, laukiamos paveldo apsaugos pertvarkos. Jau praeitą mėnesį kalbėjau apie Kultūros ministerijos kuriamą tolygios kultūros ir meno raidos regionuose modelį, kuriuo siekiama užtikrinti kultūros prieinamumą ir jos įvairovę, mažinti kultūrinę atskirtį tarp didmiesčių ir atokiau nuo jų esančių miestų bei miestelių. Iki gegužės 24 d. Kultūros ministerija kartu su Lietuvos kultūros taryba (LKT) kvietė visuomenę teikti savo pasiūlymus, į kuriuos atsižvelgus bus rengiamas šiame modelyje numatomas kultūros finansavimo pagrindas. Numatoma, kad šiuo metu baigiamo rengti regionų kultūros finansavimo modelio programai paraiškas bus galima teikti jau šį rudenį, LKT paskelbus pirmąjį 2019 m. finansavimo konkursą.

XXX

Daug problemų kyla dėl paveldo objektų likimo, kuris dėl nepakankamo finansavimo sulaukia daug kritikos. Kultūros ministerija ir šioje srityje rodo iniciatyvą. Viceministras Renaldas Augustinavičius pristatė aptarimui Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenu projektą, kurio parengimui organizuojamos konsultacijos su visuomene, kultūros paveldo specialistais ir kitomis organizacijomis. Konsultacinių susitikimų ciklas vyksta nuo šių metų gegužės 25 d. iki birželio 22 d. (žr. <http://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/kulturos-paveldo-apsaugos-pertvarka-pradedamos-atviros-konsultacijos>).

Šios pertvarkos tikslas – mažinti biurokratizmą, skaidrinti su kultūros paveldo objektų apsauga ir įveiklinimu susijusius procesus. Pertvarkytoje kultūros paveldo apsaugos sistemoje daugiau teisių, pareigų ir atsakomybės būtų suteikiama savivaldybėms. Jos turėtų įgaliojimus derinti

visą projektinę dokumentaciją susijusią su paveldosaugos reikalavimais. Decentralizavus Kultūros paveldo departamentą, dabar vienosė rankosė sutelkiantį daugumą funkcijų, jo pagrindu būtų įsteigtos dvi institucijos. Viena imtųsi nešališkos kultūros paveldo objektų kontrolės, kita – koordinuotų vertybių apskaitą bei teiktų savivaldybėms ekspertų išvadas.

Man asmeniškai tai kelia abejonių, nes dabar dirbantis Kultūros paveldo departamentas ir jos vadovė Diana Varnaitė dirba principingai, kruopščiai ir atsakingai.

Vietoj valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“ planuojama įsteigti biudžetinę įstaigą „Kultūros infrastruktūros centras“, kuri perimtų kultūros vertybių tvarkybos darbų užsakovo funkcijas ir koordinuotų kitų kultūros įstaigų – teatrų, bibliotekų, muziejų ir kt. statybos darbus.

Nauja yra ir tai, kad siūloma įteisinti paveldo bendruomenės institutą su aiškiai apibrėžtomis teisėmis ir pareigomis.

Įgyvendinus kultūros paveldo apsaugos pertvarką, beveik 80 proc. kasdienių paveldo problemų, Vakarų šalių pavyzdžiu, būtų sprendžiama savivaldybėse, o ne centrinės valdžios institucijose. Nežinau, ar dėl to neiškils problemų, kurios bus sprendžiamos „vietose“.

XXX

Toliau stebina kultūros vyksmo Šiauliuose ir visame regione intensyvumas. Šiauliuose po ilgokos pertraukos vėl įteikta filosofo Stasio Šalkauskio premija, parodos vijo parodas, iš kurių išskirčiau: unikalią, jau 57-ąjį kartą Šiaulių dailės galerijoje pristatytą Šiaulių dailininkų parodą, kurioje spinduliuoja turtinga Šiaulių menininkų kūrybos paletė; Šiaulių universiteto galerijos dovaną miestui – Kornelijaus Užuoto pastangomis eksponuoti V. Trušio ankstyvosios tapybos (nuo praėjusio amžiaus šeštojo dešimtmečio) darbai. Kaip visada stebino Janinos Ališauskienės vadovaujama „Laiptų galerija“. Šįkart – didžiulio susidomėjimo sulaukusi Augustino Savicko paroda, kurią į Šiaulius atvežė kolekcininkas Egidijus Jakubauskas, patvirtinęs, kad Mecenavimo įstatymas reikalingas ir aktualus.

Smagu, kad aktyvus kultūrinis gyvenimas vyksta Šiaulių regione – LR Seime eksponuotos Kuršėnų ir Radviliškio r. Alksnupių mokyklos moksleivių parodos, Pakruojo J. Pakalnio mokykla prisistatė puikiu koncertu Vilniuje, tęsia aktyvią kūrybinę-pedagoginę veiklą kelmiškis Valdas Kančauskas, toliau stebinantis sostinę savo auklėtinių vektorinės tapybos darbais.

XXX

Ar ne per daug rašau apie kultūrą? Galvoju, kad ne, nes Jos mums labai trūksta. Ir tai rodo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto išvados, apie kurias – kitąkart. Tegul susiguli ir praeina šokas...

O tiems, kurie tolėliau nuo politikos, linkiu geros vasaros – turiningos, aktyvios, kūrybingos ir kultūringos.

BENDRAUKIME!

ŠIAME NUMERYJE SKAITYKITE

Kodėl Lietuvai reikėjo Mecenavimo įstatymo.....	3
Kokie žodžiai tinka apibūdinant Alvydo Šalkausko parodą.....	5
Kas tapo Stasio Šalkauskio premijos laureatu.....	8
Kodėl džiaugiasi Šiaulių miesto sporto bendruomenė.....	10
Kas keičiasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.....	11
Kodėl verta perskaityti Joniškio krašto etninės kultūros kalendorių ir Miglės Anušauskaitės knygą.....	12
Ką mums birželio mėnesį primena 2018 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius.....	12
Kuris 1918 metų vasario 16-osios Akto signataras buvo įkalintas Kauno sunkių darbų kalėjime..	15

SEIMAS

Apie mano pareigas Lietuvos Respublikos Seime galite paskaityti internetinėje svetainėje: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=8801&p_k=1&p_a=seimo_narys&p_asm_id=79154.

2018 m. gegužės 3 d. dalyvavau vektorinės tapybos darbų parodos „Aš esu“ atidaryme Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Darbus pristatė mokytojas Valdas Kančauskas, buvęs Šiaulių universiteto studentas, kartu su Kelmės specialiosios mokyklos mokiniais. Puikūs, originalūs darbai – sankirtos tarp tapybos-kompiuterinės grafikos-fotografijos elementų ir dozės nuoširdumo-pavasario gaivališko žalumo. Sunku suprasti, kad darbai kuriami kompiuteriu, jų atlikimas reikalauja kruopštumo, susikaupimo. Valdo vadovaujamą būrelį lanko apie 20 mokinių – nuo pradinukų iki dešimtokų.

Vaikų su sunkia negalia kūrybą vadovas siekia kuo plačiau parodyti visuomenei. Mokiniai iš Kelmės anksčiau panašią parodą skyrė Valstybės šimtmečiui, ji buvo eksponuota Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje, Vilniaus miesto savivaldybėje, Švietimo ir mokslo ministerijoje, Vilniaus universiteto Tarptautinėje verslo mokykloje, Medininkų pilyje. Su darbais yra susipažinusi ir Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Lietuvai reikia daugiau tokių Mokytojų kaip Valdas! Ir tada nereiktų kalbėti apie mokytojo prestižo kūrimą. Daugybė Mokytojų tai demonstruoja. Svarbu, kad būtų dialogas tarp mokytojo ir mokinio. Ir tada nė neįjunti, kad darbus kūrė mokiniai, turintys įvairių negalių ir bėdų.

Mokytojas Valdas Kančauskas ir originalūs jo mokinių darbai. S. Tumėno archyvo nuotrauka.

Kodėl Lietuvai reikėjo Mecenavimo įstatymo

2018 m. gegužės 9 d. – Kultūros komiteto posėdyje. Jame svarstėme šiuos klausimus: 1) Dėl kūrybinės veiklos ir autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos programų finansavimo bei administravimo; 2) Mecenavimo įstatymo projektas; 3) Dėl profesionaliojo scenos meno įstaigos statuso suteikimo. Komitete kalbėta, kad Mecenavimo įstatymo paskirtis atskleidžia teisės akto poreikį: „Šis įstatymas nustato reikalavimus nacionaliniams ir savivaldybės mecenatams, mecenuojamųjų projektų kriterijus ir esmines sąlygas, sritis, kuriose šie projektai gali būti įgyvendinti, projekto pripažinimą mecenuojamuoju, nacionalinio ir savivaldybės mecenato vardo

suteikimą, nacionalinio mecenato ir savivaldybės mecenato ženklų įteikimą, nacionalinio mecenato ir savivaldybės mecenato vardo įamžinimą ir netekimą.“ (Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/afa16200df0111e782d4fd2c44cc67af?positionInSearchResults=3&searchModelUUID=51a0ce5a-d07b-411f-804b-2689376ee411>).

2018 m. gegužės 16 d. – Kultūros komiteto posėdyje. Nagrinėjome Seimo nutarimo „Dėl istorinio Tautos namų sklypo ir Nacionalinių kultūros rūmų – Tautos namų“ projektą; Muziejų įstatymo Nr. I-930 7 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; Bibliotekų įstatymo Nr. I-920 6¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; Kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; Profesionaliojo scenos meno įstatymo Nr. IX-2257 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; Kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 1, 4 ir 9 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 41 ir 91 straipsniais įstatymo projektą; Kultūros rėmimo fondo įstatymo Nr. X-1260 1, 2 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Jau ne pirmą kartą posėdyje dalyvavo Lietuvos muziejų asociacijos vadovas, Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius Raimundas Balza ir Lietuvos savivaldybių bibliotekų asociacijos vadovė, Pasvalio M. Katiliškio viešosios bibliotekos direktorė Danguolė Abazoriuvienė, kurie išsakė Lietuvos muziejininkų ir bibliotekininkų lūkesčius.

2018 m. gegužės 17 d. – parodos, skirtos Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Česlovo Juršėno 80-osioms gimimo metinėms paminėti, atidaryme Laisvės gynėjų galerijoje.

2018 m. gegužės 17 d. – Radviliškio rajono Alksniupių pagrindinės mokyklos mokinių kūrybos darbų parodos „Gamta mano akimis“ pristatyme Europos informacijos biure. Renginyje grožėjaisi vaikų darbais, įprasminančiais Lietuvos gamtą. Parodą kuravo LR Seimo narys V. Juozapaitis. Kalbėjau, kad visada smagu dalyvauti renginiuose, į kuriuos susirenka dalyviai iš Šiaurės Lietuvos, akcentavau, kad nesvarbu, ar moksleiviai pasirinks dailininko kelią, svarbu, kad jie pajustų meno svarbą asmenybei tobulėti, kad tie kūrybiniai bandymai būtų paskata stiebtis dvasiškai. Kviečiu Jus susipažinti su mokykla, kurioje ugdomi kūrybingi vaikai: <http://www.alksniupiai.radviliskis.lm.lt/>.

2018 m. gegužės 23 d. – Kultūros komiteto posėdyje, o jame svarstėme net dešimt klausimų, iš kurių išskirčiau „Profesionaliojo scenos meno įstatymo Nr. IX-2257 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą“, kuriame įtvirtinta nuostata, kad nacionalinio, valstybinio ar savivaldybės teatro ar koncertinės įstaigos vadovai, taip pat pretenduojantys šias pareigas eiti asmenys turi būti nepriekaištingos reputacijos. Asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu atitinka bent vieną iš aštuonių sąlygų, nurodytų įstatyme.

2018 m. gegužės 23 d. – Seimo Valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje. Nagrinėjome klausimus: 1) Lietuvos valstybės istorinės atminties sklaida Lietuvos nacionaliniame radijuje ir televizijoje; 2) Dėl nužudytų žydų identifikavimo; 3) Išvadų rengimas dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl 2019 metų paskelbimo Juozo Naujalio metais“; 4) Leidybos plano aptarimas. Gerai nuteikė naujosios LRT generalinės direktorės Monikos Garbačiauskaitės-Budrienės dalyvavimas posėdyje. Vadovė išklausė komisijos narių nuomones, pastabas ir pristatė savo poziciją.

2018 m. gegužės 28 d. – LR Seimo Laikinosios Etninės kultūros grupės, Etninės kultūros globos tarybos (EKG) ir Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjungos (LEKUS) surengtoje konferencijoje „Etninės kultūros ugdymo padėtis Lietuvoje ir siekiamybė“. Konferencija paliudijo, kad etninės kultūros siekiamybė kuo greičiau turi tapti realybe. Renginio metu buvo perskaityta daug aktualių pranešimų, vyko diskusijų, priimta rezoliucijų. Kviečiu Jus pažiūrėti konferencijos vaizdo įrašą: <https://www.youtube.com/watch?v=slgYT1UBFTM>.

2018 m. gegužės 30 d. – Kultūros komiteto posėdyje. Jame svarstyti šie aktualūs klausimai: Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas; Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 15 d. nutarimo

Nr. XIII-887 „Dėl Etninės kultūros globos tarybos sudėties“ pakeitimo“ projektas; E-komitetų pristatymas; Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Pastarajame reglamentuojamas skelbimas apie savižudybes ar bandymus nusižudyti.

2018 m. gegužės 30 d. – viešosios įstaigos „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“ ir Kuršėnų meno mokyklos įgyvendinto projekto piešinių parodos „Neįgaliųjų jausmų spalvos“ pristatyme Seime.

Sužavėjo piešiniai ir juos lydintys tekstai, kuriuose atsispindi vidinis vaikų gyvenimas, jausmai, išgyvenimai, viltys, tikėjimas ir optimizmas. Darbai tarsi liudija, kad esame visi skirtingi, išskirtiniai ir panašūs siekiu gėrio, taurumo, bendrystės. Ačiū moksleiviams ir jų nuostabiems pedagogams. Norėčiau atkreipti dėmesį, kad jau kelintą kartą į LR Seimo pirmininko pavaduotojos Rimos Baškienės kuruojamus renginius Seime atvyksta ir Šiaulių rajono meras Antanas Bezaras, taip parodydamas savo požiūrį, pagarbą rajono pedagogams, moksleiviams.

Parodoje Seime su jaunaisiais kūrėjais iš Kuršėnų. R. Virbalienės nuotrauka.

ŠIAULIŲ MIESTAS

Kokie žodžiai tinka apibūdinant Alvydo Šalkausko parodą

2018 m. gegužės 2 d. dalyvavau susitikime su Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Sporto skyriaus specialistais. Aptarėme rengiamą Sporto įstatymą, išklausiau specialistų abejonių dėl kai kurių diskusinių dalykų, ypač apie mėgėjų ir profesionaliojo sporto santykį, trenerių ir sporto pedagogų, dirbančių mokyklose problemas ir tų dalykų atspindėjimą rengiamame įstatyme.

2018 m. gegužės 2 d. – Alvydo Šalkausko fotografijų parodos „Žaidimas šviesa“ atidaryme Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje. Mane sudomino fotografijų estetika, kuriama šviesos žaismo pagrindu. Geriausiai parodą apibūdino Šiaulių „Laiptų galerijos“ renginių organizatorius, meno žinovas Ričardas Jakutis:

„Nežiūrint visų parodos autoriaus ieškojimų, visgi pavadinčiau jį tradiciniu fotomenininku, palydinčiu ateinančias ir praeinančias madas, kuriančiu šiuolaikiškai, dinamiškai, pozityviai, tai yra foto kūryboje nenubraukiant nė vieno taško nuo „i“ ir kartu neatstumiant visų šio laikmečio iššūkių. Įdomu, kad fotografuojant aktus, menininkui pavyksta drauge apnuoginti žmogaus kūną ir dvasią, nors viskas apgaubtuose šydu ar rūku kūriniuose tarsi turėtų būti atvirkščiai. Regi, kad kiekvieną užfiksuotą momentą fotomenininkas stengiasi pajusti dvasiškai. Tai ir gražus kadras, ir gilesnio

potyrio vaizdas. Alvydo Šalkausko fotografija vertinga dvasiniu požiūriu, reikalaujanti supratimo, stebinti, išsiskirianti šiandieninės atskirties pasaulyje.

Kiekviena fotografijos paroda tarsi iškelia klausimą ar šiandien dar reikalinga fotografija. Į šį klausimą neseniai atsakė vienas prancūzų laikraštis, išleidęs numerį, kuriame vietoj iliustracijų buvo paliktos tuščios „spragos“. Taip norėta atkreipti dėmesį į fotografijų svarbą. Alvydas Šalkauskas fotografiją apgina savo kūrinį nuoseklumu, pradžia ir pabaiga ir kas svarbiausia – grožiu. Jauti, kiek tai reikalavo laiko ir darbo. Kiekviena jo fotografija kažkuo netikėta, daugiasluoksnė, iššaukta iš vidinės gilumos.

Grožis kviečia. Ką reiškia išgirsti gražią muziką? Ji jus apžavi. Norite prisėsti ir klausytis. Tą patį galima pasakyti apie gražų sodą ar gamtovaizdį. Ir apie meno kūrinį. Jūs norite tokiam sode būti, meno kūrinį regėti. Grožis guodžia. Jame yra kažkas giliai gydančio. Charles Baudelaire'as rašė: „Radau Grožio – savojo Grožio – apibrėžimą. Tai kažkas aistringa ir liūdna, kažkas neapibrėžta, kas teikia erdvės vaizduotei. Jei norite, savo mintis pritaikysiu regimam objektui,

pavyzdžiui, pačiam įdomiausiam visuomenės objektui – moteriai“. Pagalvojau, jog šie garsaus rašytojo žodžiai labai tinka apibūdinant Alvydo Šalkausko parodą.“ (Prieiga internete: <http://savb.lt/lt/renginys/atidaroma-alvydo-salkausko-fotografiju-paroda-zaidimas-sviesa/>).

*Susimąstęs parodos autorius Alvydas Šalkauskas.
ŠAVB nuotrauka.*

2018 m. gegužės 2 d. – tarptautiniame džiaz koncerte „Lotynų Amerikos ritmai“ Šiaulių koncertų salėje „Saulė“.

2018 m. gegužės 11 d. kartu su Seimo nariu Robertu Šarknicku lankiausi Šiaulių kūdikių namuose. Išklusėme įstaigos vadovės minčių apie pokyčius, vykstančią pertvarką, kas pasikeitė nuo tada, kai Šiauliuose viešėjo ministras Linas Kukuraitis. Kolegą Robertą nustebino ir nudžiugino, kad Šiaulių kūdikių namuose nuolat lankosi, su vaikais draugauja NATO misiją Šiauliuose atliekantys kariai.

*Visi Lietuvos vaikai trokšta
meilės ir šilumos.
G. Markūnaitės nuotrauka.*

2018 m. gegužės 11 d. dalyvavau kolegės Seime Roberto Šarknicko knygos „Šarkos sielos šauksmas“ pristatyme Lietuvos aklujų bibliotekos Šiaulių filiale. Pokalbis apie Roberto knygą ir gyvenimo niuansus buvo prasmingas, įdomus ir, neabejoju, įkvepiantis kitus žmones.

*Seimo narys R. Šarknickas (viduryje) susipažino su Šiaulių miesto kultūros lauku.
G. Markūnaitės nuotrauka.*

Įamžinu kolegą R. Šarknicką ir jo knygos skaitytojus. I. Jurgutavičienės nuotrauka.

2018 m. gegužės 11 d. Šiaulių savivaldybės viešosios bibliotekos Bibliografijos-informacijos skyriuje, kur fotografui, kraštotyrininkui, žurnalistui, iki gelmių užkietėjusiam žemaičiui Jonui Tamuliui buvo įteiktas tradicinis Šiaulių kraštotyros draugijos 2018 metų Mikelio prizas už nuopelnus kraštotyros veikloje.

Malonu buvo mums su kolega R. Šarknicku pasveikinti ir paspausti ranką 25-ajam premijos laureatui. J. Tamuliui prizas skirtas už daugelio metų darbus, tautos istorinės atminties fiksavimą ir puoselėjimą. Kuklaus žemaičio darbo aruoduose gausybė veiklos atspindžių – fotografijos parodos, kalendorių kolekcijos, fotoarchyvai. Vien Lietuvių tautosakos rankraštynei perduota beveik 8000 vienetų įvairių žanrų kūrinių.

*25-asis Mikelio prizo laureatas
Jonas Tamulis.
Šiaulių miesto savivaldybės
viešosios bibliotekos nuotrauka.*

2018 m. gegužės 11 d. – parodos „In Memoriam Vitolis Trušys. Ateinu“ atidaryme Šiaulių universiteto Dailės galerijoje.

Verta prisiminti, kad Algimantas Vitolis Trušys – tapytojas monumentalistas (1936–2018). Nuo 1961 m. jis pradėjo dirbti Šiaulių pedagoginiame institute (dabar – Šiaulių universitete) dėstytoju, tapo docentu, profesoriumi, ėjo Piešimo, Dailės didaktikos katedrų vedėjo pareigas. Nuo 1974 m. buvo Lietuvos dailininkų sąjungos narys.

Dailininkas V. Trušys praėjusio šimtmečio septintąjį dešimtmetį ir vėliau daug jėgų ir laiko skyrė jaunimo kūrybingumui ir estetiniam lavinimui skatinti, kartu su kolegomis ėmėsi kurti Šiaulių dailės centrą, rengė pirmąsias viešas vaikų kūrybos parodas, kurios išplito visoje Lietuvoje ir užėmė ryškią vietą bendrojoje kultūros panoramoje. Jis išleido dailės mokymo priemonių, poezijos rinkinį. Pedagogikos baruose nuėjo ilgą kelią nuo dėstytojo iki katedros vedėjo, profesoriaus, Senato pirmininko pavaduotojo. Apie Algimanto Vitolio Trušio pedagoginę, visuomeninę veiklą ir kūrybą

plačiai žinoma, ji gerai įvertinta, pelnusi garbingų apdovanojimų. Kelis dešimtmečius apie dailininką rašoma, jo kūriniai publikuojami periodiniuose Lietuvos kultūros ir meno leidiniuose. Šiauliuose yra tokių reikšmingų monumentalių dailininko kūrinių kaip mozaikos Dramos teatre, Šiaulių ligoninės Chirurgijos skyriuje, Šiaulių kolegijoje, ant miesto bibliotekos Vytauto gatvėje fasado, mozaikiniai poeto Jovaro, prof. St. Šalkauskio, prof. M. Biržiškos, pianisto I. Prielgausko portretai ir daugelis kitų kūrinių. Už mozaiką „Iš lietuvių mitologijos“ Vilniaus universitete Algimantui Vitoliui Trušiui suteikta valstybinė premija.

Dailininkas sukūrė daugybę portretų, peizažų, istorinių paveikslų, juos kūrė pieštuku,

*Algimantas Vitolis Trušys atėjo pas mus, o mes – pas Jį.
ŠU Dailės galerijos nuotrauka.*

*Su kolega R. Šarknicku (pirmas iš kairės) parodoje.
G. Markūnaitės nuotrauka.*

akvarele, pastele, aliejumi, koliažo, freskos, sgrafito, mozaikos technikomis. Jis nuėjo kelią per realizmą, opartą, abstrakcionizmą, simbolizmą, dekoratyvizmą, istorizmą iki viską apimančio ir vainikuojančio regionalizmo su principiniu gyvenimiškosios pozicijos ir nuo jos priklausiančios meninės raiškos deklaravimu. Jo kūriniai išsiskleidė pas žmones, suaugo su sienomis interjeruose ir eksterjeruose, gyvena žurnaluose ir albumuose. Algimanto Vitolio Trušio tapybos ir akvarelės darbų turi įsigiję Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Klaipėdos muziejai, privatus kolekcininkai Olandijoje, Danijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Rusijoje.

Algimantas Vitolis Trušys buvo kūrybos entuziastas, nuolat ieškojęs meninės raiškos naujovių, bet pastovus meile gimtajam kraštui ir jo žmonėms. Prisimindami jį ir jo unikalią kūrybą mes parodome ne tik pagarbą, bet ir savo vertybes.

Kas tapo Stasio Šalkauskio premijos laureatu

2018 m. gegužės 11 d. – Stasio Šalkauskio premijos įteikimo vakare Šiaulių koncertų salėje „Saulė“. Po septynerių metų pertraukos filosofo Stasio Šalkauskio premija įteikta filosofui, Vilniaus universiteto profesoriui dr. Alvydui Jokubaičiui. Prasmingoje ir susimąstyti verčiančioje sveikinimo kalboje intelektualas sakė: „Kol kas mažai pastebėta, kad Šalkauskis yra vienas talentingiausių Lietuvos politinės filosofijos autorių. Jo vardą dažniausiai įprasta tapatinti su kultūros filosofija. Tačiau jo kultūros filosofija buvo tik Vakarų filosofijos pritaikymas jaunos, ant kojų besistojančios, lietuvių tautos kultūrai. Siūlydamas kultūros filosofiją, Šalkauskis siūlė lietuvių tautos ugdymo pedagogiką.“

Kol kas mažai pastebėta, kad niekas iš tarpukario Lietuvos filosofų nebuvo toks nuoseklus demokratas, kaip Šalkauskis. Jis turėjo talentą politinei filosofijai. Šiuo atžvilgiu su juo gali lygintis nebent tik Mykolas Riomeris (aut. Michał Römer, 1880–1945). Tačiau dabar Šalkauskiui nepadeda net tai, kad jis buvo demokratas. Nes jis dar buvo katalikas. Socialinės inžinerijos suklestėjimo

laikais į katalikus žiūrima kreivai. Sovietinėje Lietuvoje ateizmo muziejus buvo įrengtas bažnyčioje. Gali būti, jog tai vienas iš mūsų nutylėtų rekordų, neįrašytų į Guinnesso knygą.“

Stasio Šalkauskio premija įteikta profesoriui dr. Alvydui Jokubaičiui. V. Lebedžio nuotrauka.

2018 m. gegužės 18 d. – 57-ojoje Šiaulių dailininkų parodoje, atidarytoje Šiaulių Dailės galerijoje. Būtina pabrėžti, kad nė vienas Lietuvos miestas neturi tokios nepertraukiamos tradicijos. Ja, kaip ir originaliais menininkais, gali didžiuotis Šiaulių miestas. Šįkart organizatoriai pagerbė ir parodoje eksponavo ir neseniai iškeliavusius į amžinus kūrybos sodus Šiaulių menininkus Vitolį Trušį, Kazį ir Birutę Kasperavičius, Gintarą Martinionį. Taigi salėse jaučiama jungtis tarp šių dienų miesto kūrėjų veidų ir praeities. Pavyzdžiui, eksponuojamos 1965–1966 metų V. Trušio abstrakcijos, kurios daugeliui mūsų dienų šiauliečių yra nepažintos, neatrastos, nematytos.

Vitolio Trušio klasikinis darbas „Labirintas“.
N. Brazausko nuotrauka.

2018 m. gegužės 18 d. – Augustino Savicko (1919–2012) tapybos parodos „Nerami kelionė“ atidaryme Šiaulių „Laiptų galerijoje“. Šios parodos nebūtų, jei ne geradarys kolekcininkas Egidijus Jakubauskas, kuris irgi dalyvavo renginyje, papasakojo apie savo bendravimą su dailininku. Kalbėdamas akcentavau, koks svarbus šeimoje yra kartų ryšys. Savickų šeimos istorijos pavyzdys gali būti pamokantis, kai diskutuojame apie šių dienų emigraciją. Svarbu, kad išsimokslinęs, subrendęs, iš jos sugrįžtum į savo šalį ir joje dirbtum.

Augustino tėvas Jurgis Savickis tarpukariu buvo žymus diplomatas, rašytojas, atnešęs į lietuvių literatūrą modernizmą, intelektualumą, Vakarų šalių literatūros tradicijas. Visa tai matė ir Augustinas, gimęs Kopenhagoje, bet vėliau į Lietuvą sugrįžęs ir tapęs čia iki pat mirties. Kalbėjau ir apie LR Seimo rengiamą priimti Mecenatystės įstatymą, kuris turėtų skatinti mecenatų atsiradimą, jų įvertinimą. Man kilo mintis, kad mecenatai turi ryšių su kolekcininkais, kurie kaupia, superka meno kūrinius, o vėliau juos jau kaip mecenatai eksponuoja parodose. Tai puikiai iliustruoja vieno žymiausių Lietuvos kolekcininkų minėto E. Jakubausko pavyzdys.

Parodoje netrūko įstabių darbų ir emocijų. Šiaulių „Laiptų galerijos“ nuotrauka.

Kodėl džiaugiasi Šiaulių miesto sporto bendruomenė

2018 m. gegužės 25 d. – Šiaulių sporto gimnazijos naujos sporto salės atidarymo šventėje. Jos metu iškilmingai atidaryta per 1,5 metų pastatyta Šiaulių sporto gimnazijos sporto salė, kuri yra universalus daugiavfunkcis, vienintelis toks Šiaulių apskrityje 3000 kv. metrų objektas su 3 salėmis krepšiniui, rankiniui, tinkliniui, žolės rieduliui, tribūnomis keliems šimtams žiūrovų. Autonomiškai įrengta paplūdimio tinklinio su smėliu salė, o antrajame aukšte – vienintelio lietuvio 1965 m. pasaulio čempiono, gimnazijos rėmėjo Rimanto Bagdono vardo salė.

Pasitvirtino miesto mero Artūro Visocko strategija – sujungus valstybės ir savivaldybės bendras lėšas statyti greitai, efektyviai ir kokybiškai. Iš beveik 3 mln. eurų investicijų į šį objektą 897 tūkst. eurų sudarė savivaldybės lėšos. Puiku, kad sporto bendruomenės balsą išgirdo tuometinis premjeras A. Butkevičius, o vėliau palaikė dabartinis premjeras S. Skvernelis, patikėjęs savivaldos ir Vyriausybės sinergijos efektyvumu. Pasveikinau Šiaulių miesto merą A. Visocką, Sporto skyriaus vedėją Gintarą Jasiūną, gimnazijos direktorę Irmą Abromaitienę ir trenerių kolektyvą.

Naujasis Šiaulių sporto gimnazijos daugiavfunkcis kompleksas. V. Lebedžio nuotrauka.

2018 m. gegužės 26 d. – Maldos pusryčiuose Šiaulių vyskupijos pastoraciniame centre. Dalyvavo Jo Ekscelencija Šiaulių vyskupas E. Bartulis, Europos Parlamento narys A. Saudargas, LR Seimo nariai, Šiaulių rajono meras A. Bezaras, miesto tarybos nariai. Kalbėjomės apie artėjančią Tėvo dieną, Bažnyčios vaidmenį Valstybės kūrime, politiko atsakomybės svarbą. Aš akcentavau Dvasinio tėvo vaidmens svarbą ir reikšmę asmenybei formotis ir kilnų bendrystės jausmą. Papasakojau apie Linkuvos kanauninką Jurgį Danį, kuris lėmė mano gyvenimo kelio pasirinkimą. Kai galvojame apie savo gyvus ar išėjusius amžinybėn Tėvus, kai kaskart bažnyčioje girdime ir namuose mintyse kartojame „Tėve mūsų, kursai esi danguje“, suprantame, koks kilnus, koks reikalingas yra ir fizinis, ir dvasios Tėvas.

Dvasingų Maldos pusryčių akimirka. S. Tumėno nuotrauka.

ŠIAULIŲ REGIONAS

2018 m. gegužės 9 d. dalyvavau Vilniuje, Stasio Vainiūno namuose vykusiame puikiame Pakruojo Juozo Pakalnio muzikos mokyklos auklėtinių koncerte. Šią mokyklą sieja nuoširdūs bendradarbiavimo ryšiai su Lietuvos muzikų rėmimo fondu ir jos vadove, Pakruojo rajono garbės piliete Liucija Stulgienė ir S. Vainiūno namų vadovu muzikologu Vaclovu Juodpusiu. Ačiū mokyklos direktorei Nijolei Pupinienei, kad mus, kraštiečius, pakvietė į šį nuostabų koncertą.

Mokyklos mokiniai su mokytojais parengė įvairią muzikinę programą. Gausiai susirinkusių klausytojų ausis džiugino lietuvių ir užsienio autorių kūriniai, skambėjo ir Juozo Pakalnio muzika.

Nuostabus kraštiečių koncertas visus nudžiugino ir įkvėpė. E. Kižienės nuotrauka.

Šventės dalyvius sveikina Šiaulių rajono meras Antanas Bezaras. S. Tumėno nuotrauka.

2018 m. gegužės 19 d. – Šiaulių regiono dienų renginiuose Kuršėnuose, Šiaulių regiono dainų ir šokių šventėje „Vardan tos...“ Turininga ir prasminga šventė Lietuvos puodžių sostinėje dovanojo visiems krašto dainų, šokių, svečių iš užsienio, kulinarinio paveldo ir oficialių renginių, parodų. Šventėje dalyvavo ir Kuršėnų miesto patriotė LR Seimo pirmininko pirmoji pavaduotoja Rima Baškienė.

2018 m. gegužės 21 d. dalyvavau LVŽS Šiaulių rajono regioniniame pasitarime Naisių vasaros teatro ir bendruomenės kultūros rūmuose. Kalbėjome apie LR Seimo reikalus, mūsų frakcijos situaciją, artėjančius savivaldybių rinkimus, kaip tam rengiamasi, ar bus keliami ir kokie LVŽS kandidatai regiono miestuose.

RINKĖJAI

Vykdydamas Seimo nario pareigas ir tesėdamas duotus pažadus, priimu rinkėjus pirmadieniais nuo 10 val. iki 12 val. Seimo nario biure Šiauliuose, Aušros al. 15, I aukšte. Išankstinė registracija: mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt arba mob. 8 612 04 056, el. p. aida.striaukaite@lrs.lt. Mano padėjėjai Jus užregistruos, o aš galėsiu Jus priimti ir išklausyti.

Jeigu pageidaujate kreiptis į mane asmeniškai, tai galite padaryti: tel. (8 5) 239 6615 (mano kabinetas Vilniuje), mob. 8 668 42 143, el. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt.

Kas keičiasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme

Plėsdamas Jūsų teisinį žinojimą, šįkart siūlau atkreipti dėmesį į „Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3, 4, 6, 7, 14, 16, 19, 20, 24, 27, 28, 29, 30 ir 51 straipsnių pakeitimo įstatymą“ (2018-05-17 Nr. XIII-1163), reglamentuojantį savivaldybės valdomą įmonę, informacijos teikimą apie savivaldybės valdomas įmones, sprendimus teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita, vidaus audito tarnybos vadovo ir vidaus auditorių negalėjimą dalyvauti savivaldybės administravimo subjektų, savivaldybės valdomų įmonių ir savivaldybės viešųjų juridinių asmenų valdymo organuose ir kt. (Visas įstatymas prieigoje internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7e5955f0634411e8acbae39398545bed>). Įstatymas įsigalioja 2019-01-01 (Įstatymo 15 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2018-05-30).

REKOMENDACIJA

Rekomenduoju Jums perskaityti Joniškio krašto etninės kultūros kalendorių „Nauji gaspadoriai – švieži kalendoriai [2018]“ (Joniškis, Vilnius: Joniškio istorijos ir kultūros muziejus, „Petro ofsetas“, 2017) ir Miglės Anušauskaitės komiksų knygą „Dr. Kvadratas: Greimas ir jo semiotika“ (Vilnius: „Aukso žuvys“, 2017).

Kodėl verta perskaityti Joniškio krašto etninės kultūros kalendorių ir Miglės Anušauskaitės knygą

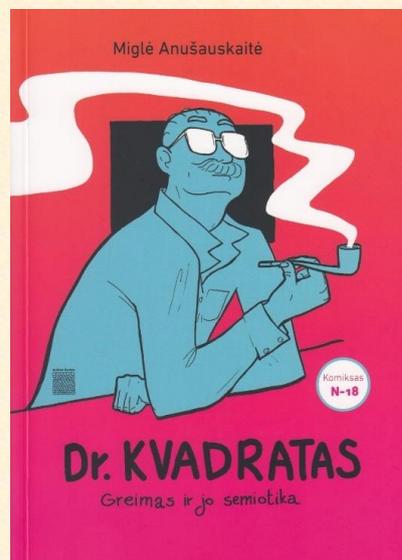
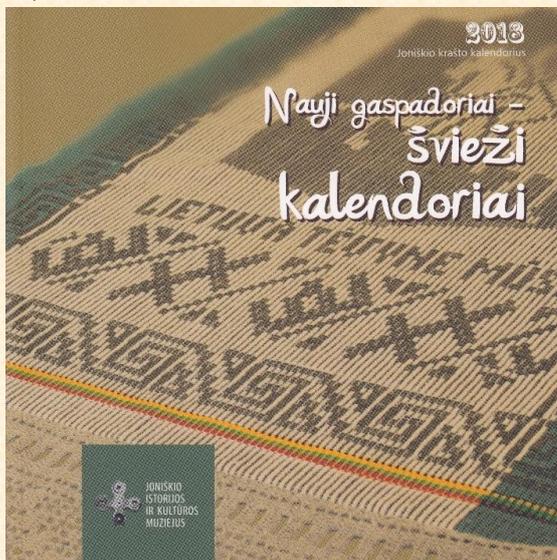
Joniškio krašto etninės kultūros kalendorius Jums padės atrasti Joniškio krašto žmonių tradicinę ir šiuolaikinę etninę kultūrą, išmintį, kulinarinį paveldą, Joniškio literatų klubo „Audruvė“ narių kūrybą, aktualią informaciją apie šventes, renginius, kraštiečius, sukaktis.

„Beržų žievėje yra acetilsalicilo rūgšties. Ji padeda gydyti karpas. Reikia sudrėkintą šviežią žievės gabalėlį priklijuoti pleistru prie karpas.

Kvapi beržinė vanta puikiai šalina stresą, nuovargį, gerina kraujo apytaką, atgaivina odą geriau už kitokias kosmetikos priemones ar procedūras“ („Nauji gaspadoriai – švieži kalendoriai“).

Originalus Miglės Anušauskaitės komiksas Jus supažindins su Algirdo Juliaus Greimo gyvenimo naratyvu, jo (ne)sudėtinga semiotika, įvairiomis filosofijomis ir teorijomis, ir svarbiausia, kad visa tai skaitytojui perteikiama žaismingai, grafiškai ir netikėtai.

„Knyga „Dr. Kvadratas“ – naujas puslapis autorės kūryboje, kur studijų metu įgytos žinios perfiltruojamos per komikso formą ir knygos puslapiuose atgimsta nauju formatu“ (Knygos II viršelis).

ŠIAULIŲ ATMINTINOS DATOS

Ką mums birželio mėnesį primena 2018 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius

Birželis (2018 m.)

1 d. – 95 metai, kai 1923 m. Šiauliuose gimė žurnalistas **Antanas Rudzinskas**. Mokėsi Šiaulių mokytojų seminarijoje. Pokario metais buvo Šiaulių miesto laikraščio redaktorius. Mirė 1974 m. Vilniuje.

6 d. – 30 metų, kai 1988 m. Šiauliuose įkurtas gamtos ir kultūros paveldo klubas „Aukuras“.

8 d. – 25 metai, kai 1993 m. atkurtas Šiaulių „Rotary“ klubas.

10 d. – 85 metai, kai 1933 m. Šiaulių „Aušros“ muziejuje įvyko pirmasis Lietuvos kraštotyrininkų-muziejininkų suvažiavimas.

13 d. – 120 metų, kai 1898 m. Deveitoniuose (Pasvalio r.) gimė teatro aktorius, režisierius **Vincas Steponavičius**. 1933–1934 m. dirbo Šiaulių dramos teatre. Mirė 1958 m. Vilniuje.

16 d. – 70 metų, kai 1948 m. Verpenoje (Kelmės r.) gimė fotografė, kraštotyrininkė, poetė **Janina Siliūnaitė**. Nuo 1980 m. dalyvavo miesto kraštotyrininkų veikloje, rengė fotografijų parodas. Mirė 2001 m. Šiauliuose.

17 d. – 90 metų, kai 1928 m. Kančinauskiškėse (Kelmės r.) gimė teatro aktorė **Vanda Venckutė-Augienė**. 1948–1991 m. vaidino Šiaulių dramos teatre. Mirė 2010 m. Šiauliuose.

17 d. – 85 metai, kai 1933 m. Kamajuose (Rokiškio r.) gimė teatro aktorė **Dalia Cinauskaitė-Verbilienė**. 1966–1991 m. vaidino Šiaulių dramos teatre.

18 d. – 90 metų, kai 1928 m. Pociūnėliuose (Joniškio r.) gimė rašytojas **Simonas Norbutas**. Baigė Šiaulių pedagoginį institutą. Mirė 2011 m.

19 d. – 65 metai, kai 1953 m. Šiauliuose gimė vertėja, humanitarinių mokslų daktarė **Audronė Kairienė**. 1971 m. baigė Šiaulių J. Janonio vidurinę mokyklą.

19 d. – 65 metai, kai 1953 m. Varėnoje gimė teisininkas, politikos ir sporto veikėjas **Alfredas Vilbikas**. Nuo 1985 m. dirba Šiauliuose, nuo 2001 m. dėstė Šiaulių universitete. A. Vilbikas 1993 m. apdovanotas atminimo ženklu „Už nuopelnus išvedant Rusijos kariuomenę iš Lietuvos teritorijos“. Nuo 1998 m. jis vardinio ginklo kavaliereus „Už nuopelnus“. 2012 m. už teisėsaugos paveldo kaupimą ir populiarinimą, visuomeninių Priešgaisrinės apsaugos ir Policijos muziejų įkūrimo Šiauliuose inicijavimą, Lietuvos teismų istorijos tyrinėjimus ir leidinius A. Vilbikui įteikta Pelikso Bugailiško premija.

21 d. – 40 metų, kai 1978 m. Šiauliuose atidaryti Inžinierių namai. Veikė iki 1992 m.

21 d. – 35 metai, kai 1983 m. Šiauliuose mirė gydytojas neurochirurgas **Zigmas Vaišvila**. Palaidotas K. Donelaičio g. kapinėse.

23 d. – 85 metai, kai 1933 m. Šiauliuose gimė tautodailininkas juvelyras **Konstantinas Urbonaitis**.

25 d. – 100 metų, kai 1918 m. Panausupyje (Marijampolės r.) gimė kunigas, Lietuvos laisvės kovų dalyvis **Prosperas Bubnys**. 1990–1997 m. buvo Šiaulių šv. Jurgio parapijos klebonas. Mirė 2012 m. Marijampolėje.

26 d. – 80 metų, kai 1938 m. Šiauliuose įvyko jubiliejinė dainų šventė.

26 d. – 70 metų, kai 1948 m. Šiauliuose gimė teatro režisierė **Regina Steponavičiūtė**. Nuo 1972 m. dirba Šiaulių dramos teatre. Daug dirba su jaunaisiais aktoriais, išugdė Šiaulių universitete. Nuo 2010 metų su Naisių vasaros teatru pastatė šiuos spektaklius: „Krintant žvaigždei la la la“ (2011), „Škac, mirtie, visados škac...“ (2011), „Tykus vakars“ (2011), „Mėlynbarzdžio vaikai“ (2012), „Dramblys“ (2013), „Locna Laimė. Žemaitė“ (2015).

28 d. – 80 metų, kai 1938 m. Pašaltuonyje (Jurbarko r.) gimė filosofas, kultūros antropologas, humanitarinių mokslų daktaras **Edmundas Gendrolis**. 1962 m. baigė Šiaulių pedagoginį institutą. Mirė 1994 m. Kaune.

28 d. – 80 metų, kai 1938 m. Akmenėje gimė pedagogas **Jonas Raudys**. Dirbo Šiaulių politechnikume, 1978–1994 m. vadovavo šiai mokymo įstaigai. Mirė 1994 m. Šiauliuose.

28 d. – 70 metų, kai 1948 m. Pamargiuose (Marijampolės r.) gimė teatro aktorė, pedagogė, humanitarinių mokslų daktarė **Aldona Danguolė Adomaitytė**. 1969–1973 m. vaidino Šiaulių dramos teatre.

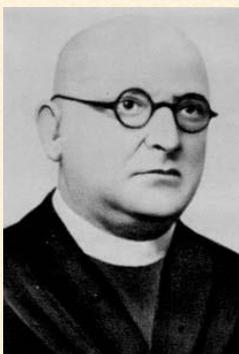
30 d. – 15 metų, kai 2003 m. Šiauliuose mirė teatro aktorius **Vytautas Benokraitis**. Palaidotas Ginkūnų kapinėse.

Šaltinis: „2018 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2018-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/birzelis/>).

LIETUVOS VALSTYBĖS KŪRĖJAI – 1918 M. VASARIO 16-OSIOS AKTO SIGNATARAI

Lietuvos Taryba, pasirašiusi 1918 m. vasario 16 d. valstybės Nepriklausomybės atkūrimo aktą. Iš kairės sėdi: Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys, Justinas Staugaitis, Stanislovas Narutavičius, Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Kazimieras Šaulys, Steponas Kairys, Jonas Smilgevičius; iš kairės stovi: Kazimieras Bizauskas, Jonas Vailokaitis, Donatas Malinauskas, Vladas Mironas, Mykolas Biržiška, Alfonsas Petrulis, Saliamonas Banaitis, Petras Klimas, Aleksandras Stulginskis, Jokūbas Šernas, Pranas Dovydaitis. Vilnius, 1918 m. vasario mėn. Fotografas A. Jurašaitis. Lietuvos centrinis valstybės archyvas. A073-P0955.

VLADAS MIRONAS

(1880–1953)

Vladui Mironui teko ne tik kilni misija pasirašyti Lietuvos nepriklausomybės aktą, bet ir sunki užduotis – vadovauti Ministrų kabinetui tuo metu, kai Lenkija ir Vokietija 1938–1939 m. ultimatumais primetė Lietuvai savo reikalavimus.

Vladas Mironas gimė 1880 m. birželio 22 d. Kuodiškių kaime (Rokiškio aps.). Mokėsi Panemunyje, Mintaujos gimnazijoje, kur susipažino su bendramoksliais, o vėliau – bendraminčiais Antanu Smetona ir Juozu Tūbeliu. Kartu su jais 1896 m. iš gimnazijos pašalintas už atsisakymą rusiškai melstis. 1901 m. baigė Vilniaus kunigų seminariją, 1904 m. – Peterburgo dvasinę

akademiją. Išventintas kunigu grįžo į Vilnių, dirbo privačių mokyklų kapelionu, vėliau klebonavo Korošče (Lenkija), Valkininkuose, Dauguose, buvo Merkinės dekanas.

Gyvendamas Vilniuje, užmezgė ryšius su ne itin gausia lietuvių bendruomene, kaip jos atstovas V. Mironas 1905 m. gruodį dalyvavo Didžiojo Vilniaus Seimo veikloje. 1917 m. padėjo rengti ir dalyvavo Lietuvių konferencijoje, kurioje buvo išrinktas Lietuvos Tarybos nariu, ėjo antrojo vicepirmininko pareigas. 1918 m. vasario 16 d. pasirašė Lietuvos nepriklausomybės aktą.

Išrinkus Steigiamąjį Seimą ir paleidus Valstybės Tarybą, signataras nutolo nuo aktyvaus politinio gyvenimo. Grįžo į Daugus, kur jau nuo 1914 m. buvo kunigas ir dekanas. 1926 m. gegužės mėn. kaip vienas iš Lietuvos tautininkų sąjungos steigėjų ir aktyvus narys V. Mironas kartu su Antanu Smetona ir Augustinu Voldemaru buvo išrinktas į III Seimą.

1941 m. tardomas V. Mironas apie laikotarpį po tautininkų rengto perversmo pasakojo: „1927 m. balandyje Seimas buvo paleistas. Mane paskyrė tikinčiųjų reikalams referentu prie Švietimo ministerijos. Tose pareigose dirbau porą metų, po to mane paskyrė vyriausiuoju Lietuvos kariuomenės kapelionu [...]. Tautininkai mane vertino ir gerbė, nes aš buvau vienintelis kunigas, priklausęs jų partijai. 1938 m. A. Smetona pasiūlė man premjero postą. Tose pareigose dirbau vienerius metus. Pagrindinis mano rūpestis buvo sureguliuoti santykius su Lenkija [...]. Mums teko priimti Lenkijos ultimatumą [...]. Man būnant premjeru, mes buvome priversti perduoti Vokietijai Klaipėdą ir jos kraštą [...]. Po to aš ir mano vadovaujama vyriausybė turėjo atsistatydinti. Naują vyriausybę suformuoti buvo pavesta generolui J. Černiui. Palikęs premjero kėdę apsigyvenau savo ūkyje ir gyvenau iki dabar, iki arešto [...].“

V. Mironas buvo įkalintas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Kalėjimo vartai netikėtai atsivėrė, 1941 m. birželio 22 d. Vokietijai užpuolus Sovietų Sąjungą. Karo metus praleido savo ūkyje Bukaučiškėse, netoli Daugų. Sovietų reokupacijos pradžioje V. Mironas buvo vėl suimtas, spaudžiamas 1945 m. vasarį sutiko tapti KGB agentu informatoriumi. Dvasininkas buvo perkeltas dirbti į Vilnių, tačiau saugumas verbavimo rezultatu greitai nusivylė. 1947 m. V. Mironas trečią kartą buvo suimtas ir ištremtas septyneriems metams į griežtu režimu pagarsėjusį Vladimiro kalėjimą. Likus mažiau nei metams iki laisvės atgavimo 1953 m. vasario 18 d., ištikus insulto priepuoliui Vladas Mironas mirė. Kunigas palaidotas bendrose Vladimiro kalėjimo kapinėse. 2006 m. pastatytas Kenotafas Vilniuje Rasų kapinėse.

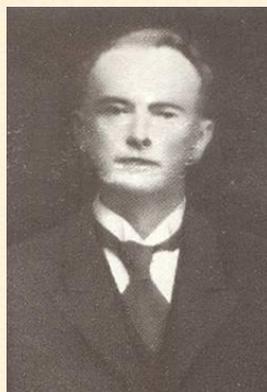
Parengė Aigustė Vykantė Bartkutė

(prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=16286&p_k=1&p_t=168660).

Kuris 1918 metų vasario 16-osios Akto signataras buvo įkalintas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime

STANISLOVAS NARUTAVIČIUS

(1862–1932)

Stanislovas Narutavičius 1862 m. rugsėjo 2 d. gimė Telšių apskr. Brevikų dvare, kuris nuo senovės laikų priklausė senai Žemaičių bajorų giminei Noručiams (1413 m., Horodlės aktų metu gavę herbą, pavardę pakeitė į Narutowicz).

Stanislovo tėvas, Jonas Narutavičius, 1863 m. sukilimo dalyvis, Telšių pavieto rinktas teisėjas galėjo didžiuotis savo sūnumis: vyresnysis klojo pamatus Lietuvos nepriklausomybei, jaunesnysis – Gabrielius (1865–1922) – tapo pirmuoju Lenkijos prezidentu (šias pareigas ėjo tik kelias dienas – buvo nušautas).

Studijuodamas Liepojos gimnazijoje, vėliau – teisę Peterburgo universitete, Stanislovas kiekvieną vasarą grįždavo gimtinėn, užrašinėdavo tautosaką, platino lietuviškas knygeles, pats rašė į laikraščius, 1890 m. – vienas „Tygodnik Powszechny“ leidėjų.

1905 m. dalyvavo revoliucijoje ir Didžiajame Vilniaus Seime; čia S. Narutavičius pasiūlė dvarininkų žemes išdalinti mažžemiams ir bežemiams – toks dvarininko pasiūlymas nustebino Seimo dalyvius.

S. Narutavičius – vienas iš 1917 m. Vilniuje vykusios Lietuvių konferencijos organizatorių ir dalyvių. Pasak istoriko dr. Algimanto Liekio, jis dar organizacinio komiteto posėdyje pasiūlė rezoliuciją, kad „svarbiausias tikslas – nepriklausoma Lietuvos valstybė etnografinėse ribose“. Todėl nenuostabu, kad kaip Lietuvos Tarybos narys, jis nepritarė nei 1917 m. gruodžio 11 d., nei 1918 m. sausio mėnesį svarstytiems Lietuvos nepriklausomybės akto projektams, kuriuose buvo numatyti įsipareigojimai Vokietijai.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, S. Narutavičius grįžo į savo ūkį; nuolat buvo renkamas į Telšių apskrities tarybą. 1932 m. gruodžio 31 d. Stanislovas Narutavičius nusišovė Kaune, jo palaikai buvo palaidoti senuose šeimos kapuose.

Parengė Aigustė Vykantė Bartkutė

(prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=16286&p_k=1&p_t=168661).

XXX

Stasys Perminas, „Žemaičių bajoras Stanislovas Narutavičius“, prieiga internete:

http://samogitia.mch.mii.lt/ZZ_2009_2/ZZ_2009_2vidus13_15.pdf;

dokumentinis filmas „Broliai iš Alsėdžių valsčiaus“ (2017), prieiga internete:

<https://www.youtube.com/watch?v=iMQMDGdTz-g> (I dalis),

https://www.youtube.com/watch?v=PT_n4tDRSpA (II dalis).

ŽINIASKLAIDA

2018 m. gegužės 24 d. pranešimas žiniasklaidai – **Seimo nario S. Tumėno pranešimas: „Mecenato statusas – už valstybės raidai svarbių projektų rėmimą“**, prieiga per internetą: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15289&p_k=1&p_t=258460&p_a=0.

NAUDINGA

Kviečiu Jus stebėti, vertinti naują Šiaulių miesto, Lietuvos, Europos Sąjungos politinį, ekonominį, kultūrinį, socialinį etc. gyvenimą! *Žinokime, galvokime ir reaguokime!*

Naudingos nuorodos:

<http://www.lrs.lt/>; <https://www.lrp.lt/lt>; <http://lrv.lt/>; <http://edem.siauliai.lt>; <http://www.lvzs.lt>;

<http://www.vkontrole.lt/>; <http://www.lygybe.lt/lt>; <http://www3.lrs.lt/pls/inter/vaikai>;

<http://www.vlkk.lt/>; <http://www.lmt.lt/lt/pradzia.html>; <http://www3.lrs.lt/pls/inter/nst.show>;

http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=9258&p_k=1; <http://plbe.org/>; <http://www.pljs.org/>;

http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=3829&p_k=1; <http://www.kt.gov.lt/>; <http://www.vsd.lt/>;

http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=48&p_k=1; <http://www.prokuraturos.lt>; <http://www.stt.lt/>;

http://ec.europa.eu/index_lt.htm; <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/lt>;

<http://pazinkvalstybe.lt/>; http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=884&p_d=205765&p_k=1;

http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=884&p_d=205766&p_k=1; <http://www.lietuva.lt/100/>;
<http://www.lrkmlrv.lt/lt/nemokamimuziejai>; http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=25380&p_k=1;
<http://www.dainusvente.lt/lt/>.

LIETUVOS ŠIMTMEČIO DAINŲ ŠVENTĖS „VARDAN TOS...“ PROGRAMA 2018 m. birželio 30 – liepos 6 d.

Kaune

Birželio 30 d.

19 val. Dainų diena Dainų slėnyje

Vilniuje

Liepos 1 d.

12 val. Šventės atidarymas S. Daukanto aikštėje

13 val. Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų diena „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“ Rotušės aikštėje

21 val. Šventės atidarymui skirtas renginys Vingio parke – L. Vilkončiaus roko opera „Eglė“

Liepos 2 d.

14 val. Vaikų tradicinių amatų miestelio prie Valdovų rūmų atidarymas (Katedros a. 4)

16 val. Liaudies meno parodos „Gyvos jungtys“ atidarymas Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčioje (Savičiaus g. 13)

Liepos 3 d.

10–22 val. Folkloro diena „Didžiųjų žmonių žemė“ Bernardinų sode, pilių teritorijoje, Katedros aikštėje

18 val. Kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“ Šv. Jonų bažnyčioje (Šv. Jono g. 12)

20 val. Vokalinių ansamblių koncertas „Dėl žalio ažuolyno“ Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje (Aušros Vartų g. 5)

Liepos 4 d.

13–21 val. Teatro diena „Sau, tautai, žmonijai“ senamiestyje, Bernardinų sode, Katedros aikštėje

22 val. Ansamblių vakaras „Tėvyne mūsų“ Kalnų parke

Liepos 5 d.

13 val. Šokių diena „Saulės rato ritimai“ Lietuvos futbolo federacijos stadione (Liepkalnio g. 13) (dieninis koncertas)

18 val. Pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas „Vario audra“ Vilniaus pramogų arenoje (Ažuolyno g. 9)

21 val. Šokių diena „Saulės rato ritimai“ Lietuvos futbolo federacijos stadione (Liepkalnio g. 13) (vakarinis koncertas)

Liepos 6 d.

14 val. Šventės dalyvių eitynės iš Katedros aikštės į Vingio parką

17 val. Dainų diena „Vienybė težydi“ Vingio parko estradoje

MANO KOMANDA

Dirbti padeda draugiška ir kompetentinga komanda, kurios nariai yra: Nerijus (humanitarinių mokslų daktaras, literatūrologas, lektorius, mokslinių publikacijų autorius), Egidijus (specialiosios pedagogikos ir logopedijos magistras, lektorius, socialinių reikalų specialistas), Rasa (žurnalistikos magistrė, režisierė, renginių organizatorė, knygų autorė), Rita (teisės ir valdymo magistrė, teisininkė, socialinė pedagogė edukologė, lektorė, visuomenininkė), Aida (vadybos ir verslo administravimo magistrė, projektų vadovė, regioninės politikos ir švietimo specialistė).

KONTAKTAI

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

*Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt*

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas)

Padėjėjai-sekretoriai Vilniuje ir Šiauliuose:

*Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;
Egidijus Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 03 532, el. p. egidijus.elijosius@lrs.lt;
Rasa Praninskienė (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6485, el. p. rasa.praninskiene@lrs.lt;
Aida Striaukaitė-Gumuliauskiene (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. aida.striaukaite@lrs.lt;
Rita Virbaliene (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. rita.virbaliene@lrs.lt.*

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/stasys.tumenas>

<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>

Naujienlaiškį parengė padėjėjai-sekretoriai: N. Brazauskas, R. Praninskienė, A. Striaukaitė-Gumuliauskiene.